

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tuba Tragica, Seu Historiæ Horroris Plenæ Dominicis Per
Annum Concionatorio ritu aptatæ, Quibus ad oculum
ostenditur, quàm acribus pœnis flagitia proscindat
scelerum Ultor Deus**

Selhamer, Christoph

Norinbergæ, Anno Gratiaë M.DC.XCIX.

Concio XXV. Dominica VI. post Pascha. Scandalum pharisaicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52721)

CONCIO XXV.
DOMINICA VI. POST
PASCHA.

Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini.
Joan. 16.

Scandalum pharisaicum.

Ox scandalum in scholis bifariam sumitur AA
sensu primo & genuino juxta S. Thomam (1) scan-
dalum propriè loquendo aliud non est, quàm
dictum aliquod impium peccaminosum, culpabile
opus, quod alteri occasionem præbeat peccandi.

Scandalum est dictum vel factum minus rectum præbens occa-
sionem ruinae. Ita scandalum est pravum exemplum, quod
alteri datur verbò aut factò. Ut sic dicitur scandalum datum.
Hoc scandalum illis maximè vitandum est, qui aliis quocun-
que modo regendis præsentant aut dirigendis. Cur? quia
aeternum illud vae importat: vae mundo à scandalis (2) seu quod
idem, vae omnibus, qui alteri dant scandalum! vae iterum, qui
scandalo dato se perverti patiuntur! Horroris plenum est, quod
omnibus magistratibus ac præpositis seu sacris seu profanis S.
P. Greg. (3) occinuit: scire debent, qui præsent, quod digni
sunt tot mortibus, quot perditionis exempla suos ad subditos
transmittunt, quia pereuntium animarum sanguis eorum ex
manibus requiretur. Notent hæc apprimè ipsi etiam paren-
tes erga liberos suos, quibus præsent, & erga domesticos. Quod
sol & luna sunt & præstant in firmamento, id in cœtu præ-
sent prætores ac præfecti, Consules & Senatores, in singulis
cælibus parentes ac ædium patroni. Fac cœli lumina solem ac
lunam obnubilari, aut luce sua penitus destitui, solem interdiu,
lunam

(1) S.
Thom. 2.2.
q. 42. a. 1.

A.
Duplex
scandalum
est, datum
& acceptum.

(2) Matth.
18.

(3) S. Greg.
in Mor.

B.
Datum ex-
planatur.

Gg 2

lunam

lunam noctu, omnes etiam stellæ lucis defectum patientur, quæ suam inde lucem participant. Sic planè subditos tangit, liberos & domesticos involvit pravitas & miseria; quæ majores, quæ parentes corripuit. Hic sanè miraculum dixeris, si sub pravo Capite, sub impio parente, benè vivant subditi, & in omni virtute liberi adolescant. Ipsa Script. Sacra (4) *miraculum* vocat: *factum est grande miraculum, ut Core pereunte, filii ejus non perirent.* Quid ergò & quantum pœnæ illi parentes sibi ultro conciliant, qui liberos suos secum in popinas, ad lusorias tabernas, ad lupinas seu meretricias comœdias, quales passim ludunt impunè Angli h' d' e, ducunt, & seducunt? qui ceream ætatem primis ab annis vino adusto aut execrabili tabaco assuefaciunt, cum corporis & animæ ruina? centies imò millies repeti audias, quod innocens puellus per militem occisus, auribus ejus intonuit ut in spec. exempl. legimus: *nequam tu me occidisti! redde rationem.* Sic pariter hi liberi pravo parentum exemplò in omnem pravitatem adulti occlabunt: tu latrocinans pater, tu scandalosissima mater nos vitâ privastis æternâ. Ate parens perditæ gulam hausimus & ebrietatem, blasphemiam & perjurium, fornicationem & adulterium, lusum & mendacium &c. Vos inter ò maledicti parentes nihil boni vidimus, nihil boni audivimus; sic vestris exemplis destructi, grandibus in flagitiis adolevimus, & illis tandem sine pœnitentia imortui sumus & cœlò proscripti æternum. Notentur hæc pariter ipsis ab Ecclesiasticis & Religiosis, ut coram secularibus nihil agant aut loquantur, unde rudis & amusus arbiter gravia peccata possit vilipendere, eaque dicere peccatilla, quæ rectâ merguntur avernò. Querant illi cum foeminis commercia vicibus frequentatis & absentibus maritis? ludant cum illis, bibant cum illis & epulentur? etiam cum ægros visunt, liberè vitra purgent? mensas sectentur adipales, prensent conventicula, unde nonnisi domum revertant crapulati? ocus ex his pessimum formabit conclusum secularis homo, dæmonem ita nigrum non esse ac pingi solet per Sacros Evangelii Præcones; orcum ita flammeum non esse, ac nuper sit per Ecclesiasten descriptus; ebrietatem, lusum chartaceum seu femininum, lusum carneum &c. tanti ponderis

(7) Num.
26.

C.
Caveant
illud præ-
positi
Judices,
parentes,
Ecclesiæ
fici &
Religiosi.

deris peccata non esse, quia hæc etiam liberè per hos & illos committuntur &c. hoc ergò grave scandalum est, quod datum infirmis, quibus omnibus vae intentat justum Numen: *vae homini illi, per quem (5) scandalum venit!* vae illi, qui alterum ad fraudem in venditione aut in emptione committendam inducit! vae illi, qui alios ad iram & inolitos rancores excitulat! vae illi, qui in portandis & reportandis literis veneris internuntium agit! hi enim omnes dant grave scandalum, ac se omnium inde prognascentium malorum participes reddunt. Nec sufficit in tribunali sacro dixisse, *dedit alteri scandalum;* addi debet quomodo? verbò an factò? & quot numerò fuerint per datum scandalum probabiliter ad scelus inducti? ut enim supra ex Greg. meminimus, *tot mortibus quis dignus est, quos perditionis exempla ad alios transmisit.* De hoc ergò hæcenus obiter explicato scandalo, quod datum nuncupamus, non statui ceptum prosequi sermonem; id jam alibi factum scio.

Alterum distinctionis membrum aggredior, quod *scandalum acceptum* dicitur. Possunt etiam ex hoc grandia mala prognasci. Ut plurimum à propria malitia, vel à rationis & intellectus humani debilitate excoquitur. Alii aliter hoc scandalum baptizant, & id *scandalum* nuncupant *pharisaicum*, quia hoc scandalum ab ipso Christo, qui nullum unquam scandalum dare potuit, omnium scelerum artifices Pharisei desumpserunt, ideò dicti muscarum sanguifugæ & elephantorum heluones. Scandalum captabant, quod Apostoli ante mensam manus suas non lavarent; quòd festis diebus ægrotantibus sanitas, moriturientibus vita firmaretur; quòd cum peccatoribus & publicanis Christus prandium sumeret; quòd Magdalene peccatrici lavandos ac tergendos pedes porrigeret; quæ omnia potius laude quàm vituperiò digna erant. Ab hoc scandalo omnes ac singulos Siracides (6) dehortatur: *in viam ruine ne eas, nec ponas anima tua scandalum.* Job hac ipsa in via (7) brevi pedem luxasset; jam enim casui proximus exclamabat: *quare impij vivunt? filii eorum exultant lufibus! viscera eorum plena sunt adipi;* pios contra ubique reperias afflictos, miseros. Ita hucusque millies cum Jobo sub barbara

D.
Vae huic
scandalo
intenta-
tur.
(5) Matth.
18.

E.
Scandalum
acceptum
seu phari-
saicum ex-
penditur.

(6) Eccli.
32.
(7) Job. 12.

F.
Est peri-
culosum,
quia Deum
tangit.

(8) Pf, 72.

(9) Arnob.
i. Pf, 30.

G.
D us suos
in terris
cruciat &
flagellat.

turcarum tyrannide ingemiscences animæ clamârint: *ah! cur impii vivunt!* ah! quamdiu suos in obvias animas furores exferet, suum in Christianos virus evomet tyrannorum alpha- quam longanimis Deus est, ut tamdiu suam in vineam grassari ferat furibundum pecus! cur toti orbi usque aded insectum Caput tot annis tolerat & sustentat? cur tot sacras ædes, tot innocentes animas per hunc luciferi germanum dirui & proffitui permittit? hæc apud multos *scandalum* pariunt, quod dicitur *acceptum scandalum*; id tamen constanter repellere debet, ne sedem figat intra nostri penetralia cordis, malum inde prognatum nos tangeret. Hic loci etiam pius David olim visus est (8) cespitare, provit ipse de se fateatur: *mei pedes sunt pedes, pacem peccatorum videns.* Pius ac spiritu plenus Arnobius hoc scandalò cœlitus accepto & perperam formatò graviter offensus, poenè corruit, seipsum tamen à tetro casu adhuc præservavit, fassus culpam suam publicè (9) *injustè se culpabamus, cum ligares & secares bonos*, malos contra omnibus gratis & fortunis ditares.

Hic autem probè disci debet lectio à supremo cœli terræque magistro nobis dictata: *hec hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini.* Pellent vos suis è scholis & synagogis; patriâ vos totâ proscribent, & tandem hora veniet, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur se obsequium Deo suo præstare. Hic ergò ne providentiæ Divinæ modus præscribatur; ne sinistra de Deo judicia formentur, nec ab illo ullum scandalum hauriatur, ubi semper summo in gradu perfecta Justitia, summa æquitas & mititas dominatur. Id quod Deus statuit per hæc flagella Dei in Germanis castigare, Deo soli comper- tum est, cui minima patefcunt. Ut scelus ritè punitum est, in furnum projicitur, largo cruore inundans flagellum; hoc ultimum ejus lucrum est, quod à nobis ulterius Clemens Deus pientissimè avertat! totus orbis percurratur, patebit, omnes illos, quorum nomina libro vitæ inserta, hoc in mundo paucas horas numerâsse undique serenas, plerasque potius nubilas & teterrimo squalore oppletas. Hic nemo fuit immunis, ne quidem ipse Filius Dei, continuas eclipfes passus. Qui quis agere vult in terris pium Abelem, unâ suum ad latus habebit Cainum.

Cainum, Noë suum Chamum, Isaac suum Ismaëlem, Jacob suum Elau, Joseph suos ad omnem vafritiem ac perfidiam projectos fratres. Moyses mergi debebat in Nilo; at Deus vitam mergenti servabat integram. Eliam illa lupina orci furia excisum ibat Jezabel, at Vir Dei curru igneo sublatus in altum diras elusit femininas, donec ipsa furoris efferi daret pœnas. Daniel objici debuit famelicis leonibus, qui tamen ipsum sanctiùs colebant, quàm bestiales tyranni nominetenus homines. Joannes Baptista Sanctæ Veritatis ardentissimus præco in prædium ac prædam cecidit spiculatori. Par fortuna obtigit Apostolis & successoribus illorum; nunquid enim à S. Petro primi triginta Pontifices omnes martyrii palmâ coronati sunt? quæ persecutio summos Pontifices corripuit, etiam alios Ecclesiæ Doctores confecit. Sic Arriani mortalium pessimi lurcones S. Athanasium ad mortem usque sunt persecuti, S. Gregorium Nazianzenum macedoniani hæretici, S. Patrem Basilium Magnum Valerius Imperator, S. Joannem Chrysostrum Eudoxia Imperatrix, S. Patrem Ambrosium Justina, S. Patrem Hieronymum omnes dissoluti Monachi, laxi fratelli, & discoli sacerdotes, quos identidem suæ obligationis, sui muneris commonefecit omnes ac singulos ad piã & solitariã, ad purã & modestã, ad sobriã & humillimã vitam hortatus. De aliis Ecclesiæ statibus quid dicam? omnes Deo suo addictos ita tractari clemens Deus permisit, quamdiu hunc per orbem errarent; at ibi tota illicò in bonum versa est alea; ibi tota confusio in gloriam, tota traductio in uberrimos applausus, tota sublannatio in dulcissimum Alleluja, tota patientia in aureã & in gemmeã, in regiam & in triumphalem coronã versa est, felicissima metamorphosi, quã nullã unquam ætas evertat. Jam canit de illis Psaltes (10) Regius; *nimis honorificati sunt amici tui ò Deus!* quàm prodigiôsè pauperes tuos è stercore sublevatos in altissimum gloriæ apicem sublimãsti! ut modò in cœlis rutilant & suo splendore auricomum solem triumphant, qui in terris olim nostris omnium pedibus objacebant omnium peripsẽma! quàm verò enormes ibi pœnas dant sine fine, sine termino pravæ voluptatis suæ libidinosi, avaritiæ suæ ac tenacitatis improbi

euclio.

(10) Ps.
138.
138.
138.
138.
138.

eucliones, carnis suæ procaces & bibaces patroni gulones & epulones, proci & heluones, iniquitatis suæ pecuniosi aucupes, qui tota die meditati sunt inania, quibus modis delicias delicis auferent, quibus technis omnem animo mœlitiã proscriberent, quibus locis lussibus & poculis, mensis vacarent & choreis, in id unum diu noctuque intenti, ne particula boni diei sine novis voluptatibus transiret, de alea post mortem fortè repentinam vertenda nunquam solliciti, de pœnitentia nullis unquam angoribus compulsi. At quàm citò omnis risus in fletum abiit! quàm grandi pœnarum elencho cœca stetit voluptas! jam ignitis carbonibus insultant, jam lotium bibunt acheronticum & sulphuream picem, qui vinò natabant; jam ignitis harpagonibus dilacerantur, quibus antè omnis pietas abominatio erat desolationis; jam bufonibus deliciantur, qui olim cum Evangelico lurcone epulabantur quotidie splendide, nec micam Lazaro indulgentes; jam dipladum jam draconum moribus impetuntur & configuntur; qui olim detractorios dentes suos toties in homines labis puros defigebant. Opt. AA. nemo hic loci de Deo perperam loquatur, aut sinistra de Deo judicia formet, quasi pios persequi velit, si illis ne quidem unum innubem ac totaliter serenum diem indulgeat; quasi lurconibus suam luriditatem, ebriosis suam perennem gulam, & pravis tenebrionibus suam palmarem nequitiam præmiari velit, si plus boni temporanei malis, plus vitæ improbis, plus fortunæ turcis & turcarum germanis, quàm probis ac Deo devotis impertiat. Ita de Deo sentire, *scandalum* esset *acceptum*, seu *scandalum pharisaicum*, quod nobis ultrò sine prævio fundamine contra Deum & Justitiam ejus nostram in perniciem formaremus, scandalum sanè dignissimum, quod grandibus pœnis scelerum ultor Deus proscindat.

(11) S. Jo.
Damasc.
l. de fide.
(12) Her. b.
Iosv. l. 6.
I bell. 1.
§. 17.

Hos impios de Deo sensus, quos nonnulli ex assiduâ pravorum felicitate, & serenis, quos vivunt, diebus, perperam hauriunt, ut funditus extirpem, statui hodie id ipsum fusiùs proponere, quod S. P. Damascenus (11) libris suis prodigijs manu exaratis inseruit, ac inde suo etiam grandi comode vitis Patrum Rosweidus (12) commisit. Peragrabat fortè totam

totam ægyptiacam eremum quam pœnè innumerè sexus utriusque habitabant, & claustra omnia & claustralium casus ex officio supremus omnium Rector visitabat. Alia inter prodigia reperit in monialium cœnobio annis gravem ac virtutibus prodigiolis claram Virginem, quæ omnes alias precibus, jejuniis & assiduis pœnitentiæ operibus magnis post se passibus reliquit, unde etiam passim ab omnibus aliis tanquam, cœlo lapsa & Cœlitum choro dignissima Virgo colebatur. Hanc cum seorsim ductam Visitator examinasset, unde hoc in claustrum venisset, & cur tantam vivendi austeritatem arriperet, humi fuis oculis, visa est responsum subterfugere, iterum sollicita, tandem hæc in verba linguam suam humillima virgo resolvit: Venerande Pater, nacta sum parentes, annis pares, vita & moribus oppidò dissimiles. Parens à natura fractis erat viribus, pluribus morbis obitus, at pius unà patiens, mitis ac liberalis in obvios pauperes, osor otii acerrimus, ac duris semper laboribus, quamdiu per vires licuit, distentus, primo manè ad templum & incruentum missæ sacrificium properabat, inde in agros & hortos colendos digressus; sic totum diem jam precando, jam laborando exhaustit. Cum vicinis nullum illi commercium, nulla familiaritas; rogatus cur honestum alloquium temporis fallendi gratia subterfugeret, tritum illud reposuit: *quoties inter homines fui, semper minor homine redivi.* Hinc ita parcus erat verborum, ut aliqui crederent, cum omnem linguæ usum amisisse. A potiori domi hæsit, lecto affixus & morborum plagis coopertus, constans patientiæ idea. Hæc indole pater claruit meus, quem tanquam alterum ævi nostri Jobum suspexi. At quàm pius erat pater, tam improba fuit mater mea. Hanc forma fecit spectabilem, salus perennis & ad omnem hilaritatem composita indoles. Hæc nullò unquam morbò tentabatur, sole semper innubi & candido, cœlò semper sudd ac serenò gavisa. Cum pater morbo iterato afflictus, rei domesticæ invigilare non posset, lectò distentus, mater debebat totam domum moderari; quod quidem ita miserè præstitit, ut dives salarium haut ultra sumptibus privatis sufficeret. Hæc omnem laborem exosa, omnem solitudinem pertasa, in omnem luxum,

Hh

gulam,

H.
Nemo
pravis
suam in
terris
felicitatem
invidet;
his enim
verè occi-
ditur:
post mor-
tem nulla
voluptas,
Probatur
exemplò,
Hh.

(13) S. Hier.
ep. ad
Eustoch.

gulam, & proterviam effusa, in omnem noxiam & scandalo plenam familiaritatem propensa, in omnem lusum ac potum proclivis, sæpius ex commercio etiam cum viris in feram noctem extracto domum revertit temulenta, quam sobria. Quantum mali feminis pariat vini usus & abusus, ex Scriptis patet, & experientia pænè quotidiana. S. Hier. (13) non credidit castè vivere posse ebrietati deditum heluonem, quanto minùs id de feminis credatur in patinas & cullulos effusis ita paulatim tot pravorum hominum conventiculis, tot mensis & poculis everfa mater pessimam prostibuli notam contraxit, abusa Viri lecto affixi patientiã. Sic pater vixit multis annis febribus assiduis atque aliis pluribus morbis exhaustus; sic mater vixit nullo unquam morbò tentata, nullis unquam ærumnis pressa, omnibus omnia. Tandem Deo placuit patrem tot malis liberare, eumque à mortali ad immortalem vitam transferre. Nesciebam tamen tunc temporis, quò loco apud Deum esset patientia ejus; ut enim animam suam exhalavit, mox totus aër turbari, cœlum atris nubibus obduci, tumultuari ex omni plaga furibundi venti, solvi cœlorum catractæ tonare, fulgurare, ac omnia misceri, ut crederent multum totum cœlum in præsens funus conjurasse. Durabat hæc horrida tempesta totò triduo & obicem posuit sepultura. Quanti rumores interim tota urbe grassarentur, cogitari potest, dici non potest. Dicebatur passim vir fuisse hypocrita Deo ac superis exosus, cui nec terra lectulum indulgeret. Quarto die jam foetens cadaver grandes inter pluvias adhuc cœlò defluas tumulavimus. Sepulto patre omnes libertatis habenas solvit mater, domi forisque in omnem licentiam projecta. Patebant ædes nostræ antehac fortiter occlusæ omnibus procis, ganeonibus & lurconibus in concubiam noctem. Multis annis hæc vita tenuit, cum iterum Deo placuit etiam matrem fatò quidem repentinò hinc evocare. Vix obiit, cœlum ante nubilum ac pluvium mox undique serenari, ut crederent benè multi, cœlos ipsos hac morte lætari. Sic tumulo illata est ridente cœlo. Adultior facta, hæc duo funera tantoperè sibi adversa seriò meditari ocepit; una ex parte vita occurrebat, quam pater vixit, ad omnem pietatem

tem & patientiam composita, quam tamen mors excepit & tam horrida tempestas; alia ex parte se vita obtulit materna, nullò morbò, nullis adversis turbata, quam mors quidem subitanea excepit, at cælo ridente & tanto quasi funeri applaudente; cepi ergò sic mecum ratiocinari: pater meus semper fuit sobrius, pius, justus, mitis & patiens, sacris etiam piensissimè immortuus; at mox iterum ex obliquo alia irrui cogitatio: & quid iuvat eum tanta vitæ austeritas? quod lucrum ex patientia retulit? cælum mortuo ne quidem tumulum concessit. Si tanto in pretio apud Deum fuit pietas ejus, cur ei honestam sepulturam subtraxit? si contra matrem in memoriam revoco, propè animum incessit cupido, matris non patris vestigia sectandi. Sic animotenus mecum ipsa disputantem somnus obruit, qui omne dubium hæsitanti discussit. In somnis videbatur mihi Angelus assistere, qui me serio vultu rogaret, quid animò volerem? Cùm tacerem pudore confusa, en ipse Angelus singulos meos cogitatus recensuit dixitque, se huc venisse, ut mihi utriusque parentis statum exhiberet; quò visò, firmum inde conclusum formari posse, an patris an matris vestigia sint premenda. Sic me manu abduxit in nobile viridarium, velut alterum paradisum, ubi mox parens obviam occurrit splendida facie, & amicissimo vultu filiam suam salutans; rogabam quidem patrem meum ita gloriosum, ut secum filiam retineret, at is ridens ad me: filia charissima, locus iste deliciosus tibi necdum competit, si tamen mea in vivis vestigia presseris, digna tandem eris, quæ huc transporteris. Sic uberes inter lacrimas vale dido parenti cum Angelo discessi; hic me per ferream portam, unde largus ignis profiluit, ad locum deduxit tenebricosum, in quo undique vidi nebulosum ignem grassari, sulphure ac pice succensum; hic tandem collòmersam præter alios millenos etiam matrem consexi, cum aliis horridum ejulantem. Horrida mephitis nares opplebat & matrem ipsam innumeri demones, angues, bufones & igniti dracones torquebant. Ex oculis, ex naribus, ex ore & ex auribus horridus ignis promicabat. Jussit tandem hinc facessere demones Angelus & unà matri dabat imperium loquendi. Sic orsa mater his me

H h 2

verbis

verbis compellavit ex igneo lacu: hem filia, vitæ meæ horridos fructus! hoc balneum ipsa mihi viva paravi. Luxus & luxuria, gula & perfidia, compotatio & adulteria me in hæc pœnarum ergastula præcipitârunt. O æternitas! quàm longa es, quàm lata es, quàm profunda es! hic ardens est in æternum, eheu æternitas! maledicta sit gratia, quâ me Deus ad pœnam creavit interminabilem. Nullas ego grates Deo refundo, quòd suum pro me sanguinem fuderit. Sentio inde plûs in momenta carbones succendi. Pereat dies, in qua nata sum! pereat dies, in qua sacris fontibus abluta sum! &c. Non potuit ultrâ blasphemias voces Angelus suffèrre; ora proin stygia compescuit, ac me domum reduxit, dixitque: jam concludè quem sequaris patrem an matrem; ego autem oculus juravi me in tumulum usque patris pièntissimi vestigiis hæsitam. Sic in claustrum admissa, hanc in horam Dei gratiâ pœnitentiam extendi, eam quoque tumulo illatura.

En AA. quàm pravum, quàm falsus sit *scandalum acceptum*, à Deo & illius providentiâ transumptum. De Deo semper in bonitate loquendum ac sentiendum est, utut nos in vivis excipiat benè an malè, imò nobis potius perennis felicitas, quam Deus nobis impertit, suspecta sit, ne fortè hic cœlum nobis largiatur, quos cœlò excludat æternum. Reddant nos potius anxios sereni dies quàm nubili turbidi morbis & ærumnis refertî; certa enim & infallibilis est sententia toties Augustino (14) parcœmiæ locò recepta: *exemptus es à ratione flagellorum, exclusus es à sorte beatorum*. Quam proseriptionem nostris omnium à capitibus clementissimè avertat JESUS Christus Dominus noster, qui cum Patre ac Spiritu S. vivit ac regnat Deus in secula seculorum. Amen.

(14) S. Aug.
in Pf. 55

CONC.